

Vědí, kde padli předci

Smrt vojáků zasáhla třetinu rodin z šedesáti domů v Prostřední Nové Vsi. Už mají pomník.

■ KATEŘINA VANÍČKOVÁ

LÁZNĚ BĚLOHRAD | Za první světové války čítaly Lázně Bělohrad na Jičínsku dva tisíce obyvatel. Skoro dvě stě jich padlo v uniformě Rakouska - Uherska. Dvacet z nich pocházelo z Prostřední Nové Vsi, kde je od neděle 28. října připomíná památník válečným obětem.

Právě před sto lety měla obec, dnes místní část Lázní Bělohradu, šedesát domů, smrt vojáků zasáhla třetinu rodin. Ještě před pěti lety neměli jejich potomci ponětí, co se s nimi stalo. Do pátrání se pustil bělohradský starosta Pavel Šubr, který při odhalování památníku v Lánech u Bělohradu náhodou objevil informace vedoucí k původu padlých z Prostřední Nové Vsi. „To bylo k 95. výročí konce první světové války. Hledal jsem v obecní kronice a ve vojenském historickém archivu,“ vypráví Šubr. Podařilo se mu vypátrat všechna jména. „Víme, kde přesně zemřeli nebo kde jsou pochováni. Zajímavé bylo, že jsem se setkal i s rodinami, které vůbec nevěděly, co bylo s jejich předky,“ pokračuje starosta.

Památník obětem války v Prostřední Nové Vsi. FOTO | ARCHIV MĚSTA

Při pátrání mu v hlavě utkvělo jméno Eduard Čeliš. „Kamarád mi vždycky vypravoval, že jeho děda padl někde v Itálii na Piavě. Z vojenského archivu jsem zjistil, že padl 3. října 1916 ve městě Moena v údolí Val di Fassa. To pro rodinu bylo překvapení, nyní se tam chystají vyrazit,“ podotýká Šubr.

Čelišova rodina tomu však nemohla uvěřit, protože se po celé generace tradovalo, že dědeček padl jinde. „Kamarád vzpomínal, jak jako malý kluk chodil s babičkou na bělohradský hřbitov. A kousek od hřbitova u základní školy jsou dvě desky obětem války. Vždycky když šli kolem, babička tam rozsvítila svíčku. A jemu bylo divné, že tam jméno dědečka není. Ani sama babička ne-

věděla, kde je nebo co se s ním děje. Nyní už to jeho rodina ví,“ vypráví s úsměvem Šubr, který vzhled pomníku svěřil studentům Střední školy kamenické a sochařské v Hořicích, kteří vytvořili jedenáct návrhů. Vítězný návrh je od Františky Hausdorfové. „Když jsem se byl podívat v Hořicích, i v největších vedrech vytesávala do kamene jména padlých,“ říká Šubr. Při tom se dostává k rodině Jana Maye, jehož otec Viktor bojoval na východní frontě: „Na jaře za mnou přišel jistý Jan May. Říkal, že jeho rodina pochází z Bělohradu a jeho tatínek, který bydlel vedle městského úřadu, bojoval v první válce.“

Jan May chtěl deníky svého otce, jenž se narodil v roce 1889 v Bělohradě, zveřejnit. „Popravdě jsem měl trochu obavy, jak to bude vypadat, jaká s tím bude práce,“ připouští Šubr.

Viktor May se ocitl ve válce, když mu bylo sedmnáct. Nejprve ho poslali na výcvik do Maďarska a pak na východní frontu do Ruska. „Stihl dva roky v rakouské uniformě a poté sloužil i v nové československé armádě,“ vypráví Šubr. Když si vzpomínky přečetl, okamžitě se s Janem Mayem rozhodli zápisky vydat knižně. „On to sepsal až v sedmadesátých letech, ale je to opravdu detailní. Nechápu, jak si to mohl všechno pamatovat. Popisuje i rozdíly mezi frontami na východě a v Itálii. Čte se to jedním dechem, je to napsané fantasticky,“ říká s nadšením starosta.